

Antoni Bądkowski

40-lecie adwokatury radzieckiej

Palestra 49/1-2(553-554), 125-126

2004

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

tym powiedzieć, że sprawdzenie to dokonuje się w pewnej części poza przepisami k.p.k., ale jednocześnie pamiętać należy, że postępowanie to jest jednak postępowaniem legalnym, określonym w ustawie). Uzyskany w tym trybie materiał może być włączony do procesu karnego w charakterze dowodu po nadaniu mu określonej w k.p.k. formy, np. protokołu zeznania świadka, opinii biegłego, protokołu oględzin, dowodu rzeczowego itd. Może on być zresztą włączony i w innym charakterze (art. 300 § 1 pkt 6 k.p.k.), np. notatki informacyjnej, zawiadomienia o przestępstwie, notatki urzędowej itp., ale materiał ten nie może „stanowić podstawy ustalenia, że okoliczności i fakty w nich opisane w rzeczywistości się zdarzyły, jeżeli nie ma innych dowodów potwierdzających dane w nich zawarte”.

Te możliwości dyskutowania przez organy wymiaru sprawiedliwości informacji ujawnionej przez obrońców nie zawsze są wyraźnie dostrzegane. Wskazywałaby na to właśnie wypowiedź Daszkiewicza. Wydaje się, że stanowiska jego, iż „zawiadomienie takie (tj. obrońcy – E.H.) byłoby czynnością procesową nieważną i nie mogłoby mieć żadnych skutków procesowych (...)”, nie można uznać za należycie uzasadnione. Skutki te bowiem wyraźnie wynikają z treści przepisów k.p.k. oraz z innych ustaw i nie są one zależne ani od funkcji, ani od stanowiska osoby składającej zawiadomienie. To samo należałoby powiedzieć o ujawnianiu okoliczności osłanianych obowiązkiem tajemnicy przez adwokata, gdy nie pełni on funkcji obrońcy i gdy ten brak jego dyskrecji nie jest spowodowany jej uchYLENIEM przez organy wymiaru sprawiedliwości.

W zakończeniu należy jeszcze zaznaczyć, że skoro adwokat, pełniący funkcję obrońcy, z jakichkolwiek względów lub w jakichkolwiek okolicznościach ujawni sam zdarzenia osłaniane dotychczas tajemnicą zawodową wobec organów wymiaru sprawiedliwości, to wiadomości te – mimo niektórych ograniczeń procesowych – mogą być wykorzystane w postępowaniu karnym. Absolutnemu bowiem charakterowi zakazu ujawniania okoliczności osłanianych tajemnicą adwokata w brzmieniu przepisu art. 53 ustawy o ustroju adwokatury (przy obecnej wykładni tego przepisu) nie towarzyszy również kategoryczny zakaz dyskutowania przez organy wymiaru sprawiedliwości tych wiadomości w postępowaniu karnym, gdy znajdują się one w posiadaniu tych organów.

★

Antoni Bądkowski

40-lecie adwokatury radzieckiej

W roku bieżącym upływa czterdzieści lat od wprowadzenia w Związku Radzieckim kolegiów adwokackich. W związku z tą rocznicą czasopismo „Sowietskoje Gosudarstwo i Prawo” poświęca kilka artykułów roli adwokatury i jej zadaniom.

W pierwszym z tych artykułów, zatytułowanym „Demokratyczne podstawy organizacji i działalności adwokatury”, A. D. D u b k o w daje przegląd rozwoju adwokatury radzieckiej od roku 1922 i stwierdza, że rozwój ten postępuje w kierunku coraz większej demokratyzacji.

Już Lenin w projekcie ustawy z 1918 r. o sądach karnych wprowadził przepis o udziale adwokata w procesie. Jednakże dopiero ustawa z roku 1922 uregulowała stanowisko i sytuację obrońcy, wprowadzając instytucje kolegów adwokackich. Od tego momentu obrońcą mógł zostać tylko wykwalifikowany prawnik, dotychczas bowiem zarówno w sprawach cywilnych, jak i w sprawach karnych mogli stawać również przedstawiciele innych zawodów.

W większości republik wymagano od adwokata wyższego wykształcenia prawniczego, w nielicznych zaś średniego, ale pod warunkiem pięcioletniego stażu; wyjątek stanowiła tu Republika Litewska, gdzie wymagany był tylko pięcioletni staż, natomiast nie było wymagane wykształcenie prawnicze. Zgodnie z tendencjami XXII Zjazdu Partii przewiduje się, że będą dopuszczone wyjątki od tej zasady, tak że obrońcą będzie mogła być również (ale tylko wyjątkowo) osoba bez wyższego wykształcenia prawniczego. Jednakże nie wolno łączyć zawodu adwokata z innym zawodem; jedyny wyjątek stanowi tutaj praca naukowa i nauczycielska. Tylko w Republice Tadżyckiej adwokat może łączyć wykonywanie zawodu ze służbą państwową, ale każdorazowo wymagana jest na to zgoda prezydium kolegium adwokackiego.

Autor podkreśla, że rozwój adwokatury następuje po linii wzrostu autorytetu obrońcy. Lata kultu jednostki były oczywiście pod tym względem niepomysłne, a rola adwokata w tym okresie była mocno ograniczona. Dopiero w związku z uchwałami XX i XXII Zjazdu Partii adwokatura nabiera coraz większego znaczenia i zdobywa coraz większe uznanie w społeczeństwie. (...)

Z zagranicznej prasy prawniczej

Doroczne zebranie waszyngtońskich adwokatów

Numer 4 z 1961 r. kwartalnika *Washington Law Review and State Bar Journal* przynosi komunikat wraz z raportami, ogłoszonymi na dorocznym XXIX zjeździe Zrzeszenia Adwokatów Stanu Waszyngton (*Washington State Bar Association*), które odbyło się w dniach 7–9 września 1961 r. w Tacoma.

Waszyngtońskie Zrzeszenie Adwokatów powołane zostało w 1933 r. Jest to organizacja zrzeszająca (obligatoryjnie) wszystkich adwokatów wykonujących praktykę w stanie Waszyngton. Na czele Zrzeszenia stoi Rada (*the Board of Governors*), wyposażona przez ustawę w szerokie funkcje wykonawcze i sprawująca nadzór nad przestrzeganiem oraz wykonywaniem przepisów o adwokaturze (*the State Bar Act*).

Jak wynika ze sprawozdania Rady złożonego przez jej przewodniczącego, zbierała się ona przynajmniej raz w miesiącu (w razie potrzeby zwoływane były także posiedzenia nadzwyczajne). Większość bieżącej pracy spoczywa jednak na komitetach Zrzeszenia. Zrzeszenie waszyngtońskie ma 26 stałych i 21 specjalnych komitetów. W każdym powiecie (*county*) działają miejscowe komitety administracyjne i orzekające (*Administrative and*